

การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียนโรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

Participatory Action Research Develop discipline school students of Don Siao Daeng

Phitthayakhom School Under the Office of Secondary

Educational Service Area 22

ทำนอง คະสุดใจ*

รองศาสตราจารย์ ดร.สายันต์ บุญใบ **

ดร.ปิยะพันธ์ ชัยเสนา ***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับวินัยนักเรียน 2) เพื่อหาแนวทางการพัฒนานักเรียน และ 3) เพื่อติดตามผลการพัฒนานักเรียนโรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคมสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research) ดำเนินการ 2 วนรอบ แต่ละวนรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกตการณ์และการสะท้อนกลับ กลุ่มเป้าหมายของการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มผู้ร่วมวิจัยและผู้ให้ข้อมูล จำนวน 24 คน และกลุ่มเป้าหมายในการพัฒนา จำนวน 200 คน เครื่องมือที่ใช้ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้สถิติ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีประสิทธิผล การตรวจสอบข้อมูลเชิงคุณภาพผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) จัดหมวดหมู่ของเนื้อหาและนำเสนอข้อมูลเชิงพรรณนา

ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพและปัญหาเกี่ยวกับวินัยนักเรียนโรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีดังนี้

1.1 สภาพ นักเรียนโรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม ยังขาดการมีวินัย สังเกตได้จากพฤติกรรมที่นักเรียนแสดงออก นักเรียนไม่มีระเบียบวินัย ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย การแสดงความเคารพ ไม่รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย แสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่ฟังประสงค์ ไม่เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนไม่รู้จักการดูแลรักษาสินทรัพย์เป็นสาธารณะสมบัติ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาที่โรงเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ต้องคอยควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนเหล่านั้น

1.2 ปัญหานักเรียนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียน ไม่เชื่อฟังคำสอนของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ทำลายข้าวของที่เป็นสาธารณะสมบัติ ไม่ใส่ใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

2. แนวทางในการพัฒนานักเรียนใช้แนวทางในการพัฒนา 2 วนรอบ วนรอบที่ 1 ดำเนินการ 4 แนวทาง ได้แก่ 1) การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนานักเรียน 2) จัดกิจกรรมพัฒนานักเรียนประกอบด้วย 2.1) กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการ 2.2) กิจกรรมภูมิทัศน์ดี วารีสวย 2.3) กิจกรรมงามอย่างนักเรียนไทย 2.4) กิจกรรมน้องไหว้พี่ ศิษย์ไหว้ครู 2.5) กิจกรรมเจริญสติ สมาธิ ปัญญา และ

คำสำคัญ : วินัยนักเรียน / การอบรมเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม

* ครูศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

** กรรมการบริหารหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

*** ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนสหราษฎร์รังสฤษดิ์

2.6) กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรมเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียน 3) การเยี่ยมบ้าน และ 4) การนิเทศติดตามและในวงรอบที่ 2 ได้ดำเนินการ 1) การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาวินัยนักเรียน 2) จัดกิจกรรมพัฒนาวินัยนักเรียนประกอบด้วย 2.1) กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการ 2.2) กิจกรรมภูมิทัศน์ดี วารีสวย 2.3) กิจกรรมงามอย่างนักเรียนไทย 2.4) กิจกรรมน้องไหว้พี่ ศิษย์ไหว้ครู 2.5) กิจกรรมเจริญสติ สมาธิ ปัญญา และ 2.6) กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรมเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียน 3) การเยี่ยมบ้าน และ 4) การนิเทศติดตามการดำเนินการพัฒนาวินัยนักเรียน โรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

3. ผลการประเมินวินัยนักเรียน วงรอบที่ 1 ก่อนการพัฒนาพบว่าภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{x} = 2.85$) เมื่อพิจารณาตามพฤติกรรมบ่งชี้ พบว่า ทุกพฤติกรรมบ่งชี้อยู่ในระดับ ปานกลาง ทุกตัวบ่งชี้ ภายหลังมีการพัฒนา พบว่า โดยภาพรวม อยู่ในระดับ มาก ($\bar{x} = 3.90$) เมื่อพิจารณาตามพฤติกรรมบ่งชี้ พบว่า ทุกพฤติกรรมบ่งชี้อยู่ในระดับ มาก และวงรอบที่ 2 การพัฒนาวินัยนักเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับ มากที่สุด ($\bar{x} = 4.70$) เมื่อพิจารณาตามพฤติกรรมบ่งชี้ ในวงรอบที่ 2 พบว่า ทุกพฤติกรรมบ่งชี้อยู่ในระดับ มากที่สุด

ABSTRACT

The purposes of this research were : 1) to investigate the current state and problems concerning relating to discipline students, 2) to seek for the guidelines to develop relating to discipline students, and 3) to follow up relating to discipline students. The research employed two cycles of a four-stage action research process comprising planning, action, observation and reflection. The target group consisted of 24 co-researchers and 200 the respondents. The instruments used were tests, assessment forms, observation forms and interview forms. The statistics applied for data analysis were mean, percentage, standard

deviation and effectiveness index. Content analysis and content classification were employed for qualitative data analysis. Participatory action research (Participatory Action Research) performed two cycles, each cycle consisting of four phases: planning, implementation, observation and reflection. target group Of this research is a consortium of 24 people and 200 groups of data were used including tests, observation and interview. Quantitative data analysis using statistical averages, percentage, standard deviation, and the effectiveness index . Examining the qualitative data, the researcher analyzed the content (Content Analysis) classification of content and presentation of descriptive analysis. The results showed that the One. Conditions and problems with the Public Mind Banphaeng High School Students. Office of Education School District 22 is as follows.

1.1 Out Students Don Red High sensitivity. A lack of discipline Observation of student behavior expression. No student discipline Whether it's a dress Salaam Not responsible for the duties assigned. Aggressive behavior Adverse Not attend school activities not care what the public treasure. This caused problems with the school, parents need to control the behavior of those students

1.2 The student does not follow the rules of the school. Obedience to the teachings of parents vandalize the public domain. Neglecting to attend events The benefit of the community Two . Approach in developing discipline, students use the development of 2 -cycle loop that first perform the four approaches: 1) to study school master to succeed in developing discipline, 2) development activities discipline areas. 2.1) 2.2

workshop activities) activity landscape pretty good Vary 2.3) student activities, beauty, Thailand 2.4) do not respect her student Teacher 2.5) activities mindfulness meditation, wisdom, and 2.6) camp activities to develop moral discipline. 3) home visits, and 4) the supervision and in the 2nd round was conducted 1) to study school master to succeed in developing discipline, 2) development activities, discipline students comprised 2.1) Activity workshops. 2.2 operating) activity landscape pretty good Vary 2.3) student activities, beauty, Thailand 2.4) do not respect her student Teacher 2.5) activities mindfulness meditation, wisdom, and 2.6) camp activities to develop moral discipline. 3) home visits , and 4) the development of discipline supervision Forum Red High school students do. The Office of Education School District 22. Three. Evaluation discipline cycle first before the development showed that, overall, moderate ($\bar{x} = 2.85$) considering the behavior indicates that all behavioral indications are moderate, all the indicators later developed. found that, overall, the level ($\bar{x} = 3.90$) when considering the behavior indicates that all behavior indicates the high level and the 2nd round development disciplined student images included in the highest level ($\bar{x} = 4.70$). considering the behavior indicated in the second cycle, indicating that all behavior is possible.

Keywords: Teachers' Potential / Action Research.

ภูมิหลัง

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทยและเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุขมีความรู้และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพและการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่า ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพและจุดหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ ความมีวินัย จัดได้ว่า เป็นพฤติกรรมที่ปรารถนาประการหนึ่งของสังคมไทยซึ่งสมควรจะต้องมีการปลูกฝังอย่างถูกวิธี และกระตุ้นให้เกิดขึ้นให้มาก ในโรงเรียนทุกแห่ง ต่างก็ได้ตระหนักถึงเรื่องนี้และได้พยายามหาทางสร้างพฤติกรรมความมีวินัยให้กับนักเรียน แนวทางที่จะพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของประเทศให้มีคุณภาพได้นั้นจำเป็นต้องใช้เครื่องมือที่เป็นกลไกสำคัญคือ การศึกษา (สุรงค์ โค้วตระกูล, 2550 หน้า 65)

การเสริมสร้างวินัยนักเรียนจึงมีผู้พัฒนาในหลายรูปแบบและหลายด้าน ไม่ว่าจะ ด้านความรับผิดชอบเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ที่ต้องการให้เกิดขึ้นในพลเมืองของไทย ซึ่งมักจะเป็นผู้ที่ติดก่อนกระทำเสมอว่าการกระทำของตนจะมีผลกระทบกระเทือน เกิดผลเสียต่อคนอื่นหรือไม่ และไม่ถือเอาความพอใจ ความสะดวกสบาย ของตนเองแต่เพียงฝ่ายเดียว โดยไม่คำนึงถึงผลร้ายที่จะก่อให้เกิดขึ้นแก่คนอื่นหรือสังคมส่วนรวม (เรื่องทรัพย์สิน ดิตมา. 2551, หน้า 3) สอดคล้องกับการพัฒนาวินัยนักเรียน โรงเรียนอนุบาลกมลวรรณ โดยใช้กลยุทธ์ การประชุมแบบมีส่วนร่วมทำให้ได้กิจกรรมในการพัฒนา เมื่อพัฒนาครบ ทั้ง 2 วงรอบแล้ว พบว่านักเรียนมีวินัยด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง และต่อโรงเรียนมากขึ้น แต่งกายถูกต้องตามระเบียบโรงเรียนทำความเคารพครูขณะเดินผ่าน พูดจาสุภาพ ห้องเรียนและบริเวณทั่วไปในโรงเรียนสะอาดไม่มีขยะ ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของเรื่องทรัพย์สิน ดิตมา (2550, หน้า 153 - 154) พบว่า การดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเองและความรับผิดชอบต่อส่วนรวม สอดคล้องกับผลการศึกษาของ ภูมิชาติ วิลาจันทร์ (2551,

หน้า 94 – 95) พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยใช้ กลยุทธ์ในการพัฒนา 3 กิจกรรม คือการจัดทำคู่มือการพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน การสร้างความตระหนักให้กับนักเรียน และกิจกรรมเพื่อนมีวินัยใส่ใจเพื่อน การพัฒนาวินัยแบบบูรณาการ การสอดแทรกวินัยในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน กิจกรรมโครงการต่างๆ กิจกรรมลูกเสือ และการเยี่ยมบ้าน ผลการดำเนินงานการพัฒนาวินัยในภาพรวมนักเรียน มีการพัฒนาที่เพิ่มขึ้นสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ลัดดาวัลย์ เวียงสีมา (2551, หน้า 75 – 76) การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน ด้านความรับผิดชอบดำเนินการพัฒนาโดยการประชุมระดมความร่วมมือจากบุคลากรในโรงเรียนเพื่อทำความเข้าใจเกี่ยวกับการเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบ โดยมอบหมายให้ครูทุกคนได้จัดกิจกรรมการเรียนการสอนสอดแทรกความรับผิดชอบ และโรงเรียนได้จัดกิจกรรมโครงการประกวดห้องเรียนดีเด่นผลการศึกษาทำให้นักเรียนมีความรับผิดชอบดีขึ้นสอดคล้องกับผลการศึกษาของอภิชาติ เหตุถ้ง (2551, หน้า 80 – 82) พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียน โรงเรียนอุตรคริสเตียนศึกษา อำเภอเมือง จังหวัดอุตรธานี ด้านความรับผิดชอบเกี่ยวกับการตรงต่อเวลาและการแต่งกาย โดยใช้กลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมระดมสมอง การเสริมสร้างวินัย การปรับพฤติกรรม การกำกับติดตามและการเสริมแรง กิจกรรมในกลยุทธ์ สอดคล้องกับผลการศึกษาของอรุณญา ตากกระโทก (2551, หน้า 90 – 93) พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบโดยใช้กลยุทธ์ การประชุมระดมสมองของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องเพื่อกำหนดกิจกรรมในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม กิจกรรมโรงเรียนสวยด้วยมือเราและ กิจกรรมการเยี่ยมบ้าน มีการนิเทศ กำกับติดตามผลการดำเนินงาน นักเรียนกลุ่มเป้าหมาย มีการเปลี่ยนแปลงวินัยด้านความรับผิดชอบมีพฤติกรรมในทางที่ดีขึ้น และบรรลุเป้าหมายที่ตั้งไว้สอดคล้องกับผลการศึกษาของ อรุณลักษณ์ เลหาพะพันธ์ (2551, หน้า 79 – 81) พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานเสริมสร้างวินัยนักเรียนด้านความรับผิดชอบต่อตนเอง โดยใช้กิจกรรมไฮมูม กิจกรรมพี่ต้นแบบ กิจกรรมอบรมคุณธรรม จริยธรรม และกิจกรรมเสริมแรง นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับวินัยในตนเองมีการพัฒนา ความรับผิดชอบต่อตนเองดีขึ้นสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ปิยะดา ยอดศิริ (2552, หน้า 111 – 113) พบว่า การพัฒนาวินัยนักเรียน โดยใช้กลยุทธ์การประชุมแบบมีส่วนร่วม การพัฒนาวินัย 4 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมประกวดมารยาท กิจกรรมประกวดการแต่งกาย ลูกระเบียบโรงเรียน กิจกรรมประกวดเขตพื้นที่รับผิดชอบ กิจกรรมห้องเรียนนำอยู่การนิเทศกำกับติดตาม และ กิจกรรมอบรมนักเรียนในวันสุดสัปดาห์ ทำให้นักเรียนมีกิริยา มารยาทเรียบร้อย พุดจาสุภาพทั้งกับครูและนักเรียนด้วยกันทุกคน

โรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 เป็นโรงเรียนที่จัดการศึกษาในระดับตั้งแต่มัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงมัธยมศึกษาปีที่ 6 เพื่อให้การควบคุมกำกับดูแลด้านแต่งกาย และด้านการทำความเคารพของนักเรียนเป็นไปตามระเบียบของกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยการควบคุมประพฤตินักเรียนนักศึกษา พ.ศ. 2548 และระเบียบ ข้อบังคับโรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม พ.ศ. 2554 โรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม ได้เล็งเห็นถึงความสำคัญของการมีระเบียบวินัยของนักเรียน จึงได้จัดทำข้อบังคับของโรงเรียนขึ้นเพื่อให้นักเรียนได้ยึดเป็นแนวทางในการประพฤติปฏิบัติตนมีความมุ่งหมายที่จะให้นักเรียนทุกคน เป็นคนดี มีวินัย มีคุณธรรม รู้จักพัฒนาตนเองในด้านการแต่งกาย และการทำความเคารพ แต่การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักเรียนจะมีบางส่วนที่ไม่สนับสนุนและไม่ให้การยอมรับในระเบียบวินัยนี้ ทำให้มีปัญหาในด้านพฤติกรรม สังคม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน คอยชักนำเพื่อนไปในทางที่ไม่เหมาะสม ทางโรงเรียนพยายามใช้วิธีต่างๆ ในการแก้ปัญหานี้ ไม่ว่าจะเป็นการอบรมโดยพระ นั่งสมาธิก่อนเข้าเรียน การประชุมผู้ปกครอง ทุกภาคเรียน การนำนักเรียนเข้าฟังเทศน์ที่วัดทุกวัน สำคัญ แต่ก็ยังขาดรูปแบบที่ชัดเจน ที่พัฒนาการปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม ดังนั้นผู้วิจัย

จึงสนใจ ในการพัฒนาการปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม (โรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม. 2555, หน้า 7-29)

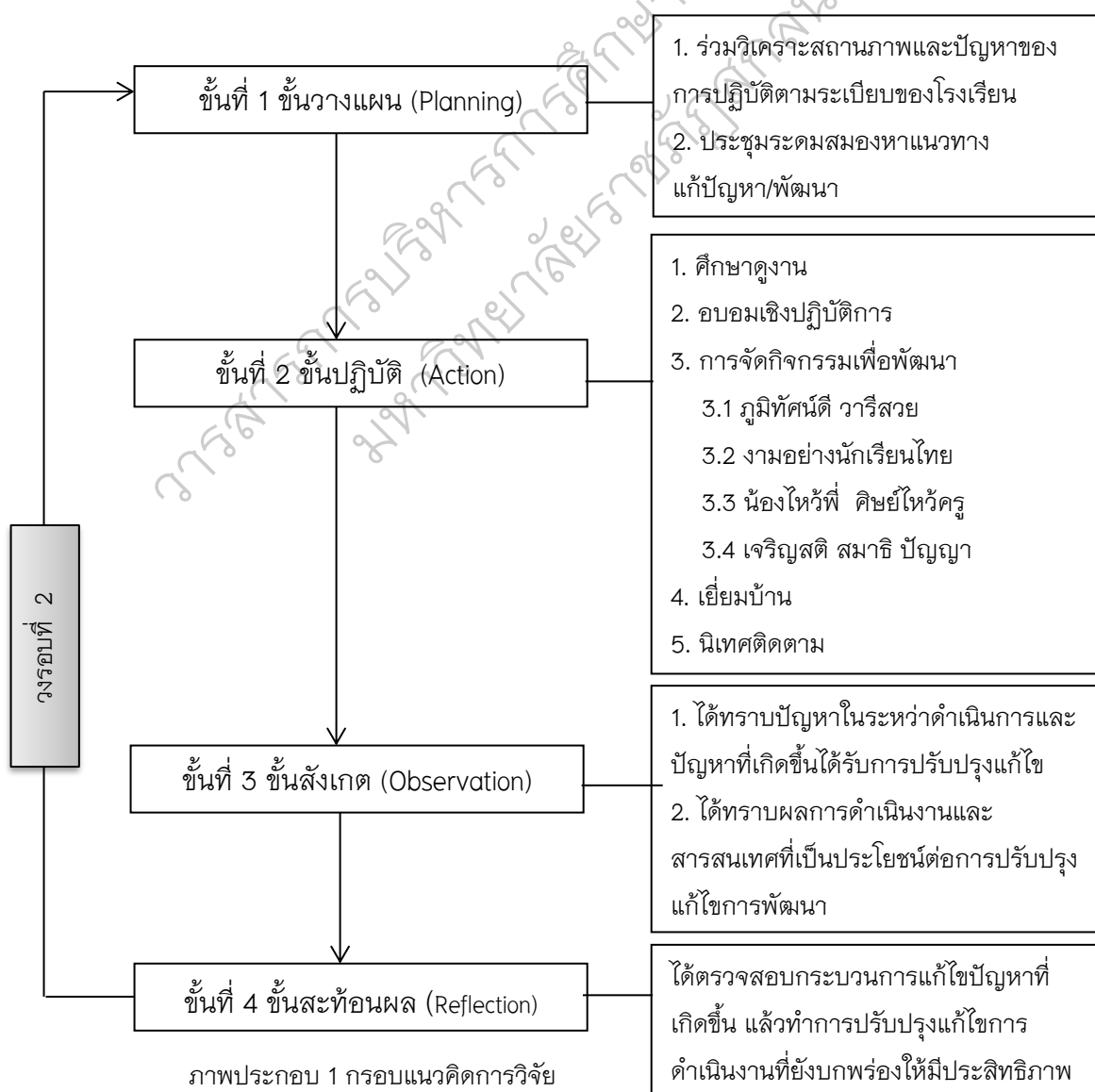
ความมุ่งหมายของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้กำหนดจุดมุ่งหมายของการวิจัย ไว้ดังนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาเกี่ยวกับวินัยนักเรียนโรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
2. เพื่อหาแนวทางการพัฒนาวินัยนักเรียนโรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22
3. เพื่อติดตามผลการพัฒนาวินัยนักเรียนโรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ใช้หลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมจากผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาวินัยนักเรียนโรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยดำเนินการดังนี้ 1

วิธีดำเนินการวิจัย

1. กลุ่มเป้าหมายในการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตการวิจัย ประกอบด้วย 1) กลุ่มผู้ร่วมวิจัยจำนวน 11 คน ประกอบด้วย ผู้วิจัย ผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย ครูผู้รับผิดชอบงานฝ่ายบริหารงานบุคคล ครูที่ปรึกษาระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงปีที่ 6 จำนวน 6 คนและ 2) กลุ่มผู้ให้ข้อมูล จำนวน 13คน ประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษาโรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม ที่อยู่ในวาระที่เป็นศิษย์เก่า 1 คน ผู้แทนองค์กรชุมชน 1 คน ผู้แทนองค์กรศาสนา 2 คนผู้ทรงคุณวุฒิ 6 คน ผู้นำชุมชน 1 คน และผู้แทนผู้ปกครอง 2 คน รวมจำนวน 13 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ประกอบด้วย 1) เครื่องมือที่ใช้ในการวางแผน ได้แก่ แบบบันทึกการประชุมครู เพื่อศึกษาเกี่ยวกับสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน แบบสังเกต แบบสัมภาษณ์เครื่องมือที่ใช้ในการดำเนินการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียน ได้แก่ คู่มือการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียนโรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม และเครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลและเครื่องมือที่ใช้ในการสะท้อนผลการปฏิบัติ ได้แก่ แบบบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ร่วมวิจัยและกลุ่มผู้ให้ข้อมูล แบบบันทึกการสังเกตพฤติกรรมของนักเรียน แบบสอบถามเพื่อประเมินการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียนโรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคมโดยครูประจำชั้น แบบสอบถามเพื่อประเมินพฤติกรรมด้านการพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียนโรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลผู้วิจัยได้ดำเนินการดังนี้ 1) โดยผู้วิจัยและกลุ่มผู้นิเทศซึ่งโรงเรียนจัดตั้งขึ้นดำเนินการเก็บข้อมูลตามความมุ่งหมายของการวิจัย และ 2) การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยและกลุ่มผู้นิเทศจะเก็บข้อมูลตามขั้นตอนการวิจัยที่กลุ่มผู้ร่วมวิจัยได้กำหนดไว้ในปฏิทินการปฏิบัติงาน

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติพื้นฐาน โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ (Percentile) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สรุปผลการวิจัย ดังนี้

1. ผลการศึกษาเกี่ยวกับวิสัยทัศน์นักเรียนโรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 พบว่า

1.1 สภาพ นักเรียน ยังขาดการมีวินัย ไม่ว่าจะเป็นการแต่งกาย การแสดงความเคารพ ไม่รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย แสดงพฤติกรรมก้าวร้าวไม่พึงประสงค์ ไม่เข้าร่วมกิจกรรมของโรงเรียนไม่รู้จักการดูแลรักษาสิ่งของที่เป็นสาธารณะสมบัติ ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาที่โรงเรียน พ่อแม่ ผู้ปกครอง ต้องคอยควบคุมพฤติกรรมของนักเรียนเหล่านั้น

1.2 ปัญหา นักเรียนไม่ปฏิบัติตามกฎระเบียบของทางโรงเรียน ไม่เชื่อฟังคำสอนของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ทำลายข้าวของที่เป็นสาธารณะสมบัติ ไม่ใส่ใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม

2. แนวทางพัฒนาวิสัยทัศน์ของนักเรียนโรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 ดำเนินการพัฒนา ดังนี้ คือ

2.1 การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาวิสัยทัศน์ที่โรงเรียนมหาชัยวิทยา และโรงเรียนธรรมกรวิทยานุกูล สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22

2.2 จัดกิจกรรมพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน ประกอบด้วย

2.2.1 ภูมิทัศน์ดี วารีสวย โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2556 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2556 มอบหมายให้เป็นหน้าที่ของครูเวรประจำวัน และครูฝ่ายกิจกรรมนักเรียน

2.2.2 งามอย่างนักเรียนไทย เริ่มดำเนินการตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2556 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2556

2.2.3 น้องไหว้พี่ ศิษย์ไหว้ครู โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ ช่วงระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2556 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2556

2.2.4 เจริญสติ สมาธิ ปัญญา โดยเริ่มดำเนินการตั้งแต่ ช่วงระหว่างวันที่ 1 กรกฎาคม 2556 ถึงวันที่ 31 กรกฎาคม 2556

2.2.5 การอบรมการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียน ในระหว่างวันที่ 28-29 มิถุนายน 2556

3. ผลการพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนโรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 มีดังนี้

3.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล พบว่า วงรอบที่ 1 ภายหลังจากพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนอยู่ในระดับมากทุกตัวชี้วัด วงรอบที่ 2 ภายหลังจากพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกตัวชี้วัด

3.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยให้นักเรียนเป็นผู้ประเมินพฤติกรรมของตนเองตามตัวบ่งชี้ของความมีวินัย พบว่า วงรอบที่ 1 ภายหลังจากพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนอยู่ในระดับมาก ทุกตัวชี้วัด วงรอบที่ 2 วิสัยทัศน์นักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุดทุกตัวชี้วัด

อภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาวิสัยทัศน์นักเรียนโรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 22 โดยใช้รูปแบบการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research: PAR) ผู้วิจัยนำผลการวิจัยมาอภิปรายดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพและปัญหาวิสัยทัศน์นักเรียนโรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม พบว่า นักเรียนยังขาดวินัยไม่ว่าจะเป็นด้านการแต่งกาย ไม่รับผิดชอบหน้าที่ที่ได้รับแสดงพฤติกรรมก้าวร้าว ไม่เข้าร่วมกิจกรรมที่โรงเรียนจัดขึ้นไม่รู้จักรักการดูแลรักษาสิ่งของที่เป็นสาธารณะสมบัติ พ่อแม่ ผู้ปกครอง และครูต้องคอยควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน ไม่เชื่อฟังคำสอนของพ่อแม่ ผู้ปกครอง ทำลายข้าวของที่เป็นสาธารณะสมบัติ ไม่ใส่ใจเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อส่วนรวม โรงเรียนมีกฎระเบียบข้อตกลงเพื่อควบคุมพฤติกรรมของนักเรียน นักเรียนมีพฤติกรรมขาดสัมมาคารวะ ปฏิบัติตัวไม่เหมาะสม โรงเรียนมีการแบ่งเวรหน้าที่ในการรับผิดชอบทำความสะอาด โรงเรียนเน้นจัดกระบวนการเรียนการสอนแบบกลุ่ม นักเรียนไม่มีจิตใจที่เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่กับคนอื่น ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก 1) สภาพครอบครัวการอบรมเลี้ยงดูและการอบรมเลี้ยงดูของผู้ปกครอง 2) ครูไม่มีความเข้าใจในการจัดกิจกรรมเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้แก่นักเรียน 3) การจัดการเรียนการสอนไม่สอดคล้องกับเนื้อหาคุณธรรมจริยธรรมให้นักเรียน

ปัญหาการขาดวินัยของนักเรียนโรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคม พบว่า นักเรียนยังขาดความมีวินัยในตนเอง การเข้าร่วมกิจกรรมต้องให้ครูคอยกำกับดูแลเสมอและนักเรียนบางส่วนยังมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจาก 1) นักเรียนขาดการปลูกฝังเรื่องคุณธรรมจริยธรรมและค่านิยมที่พึงประสงค์ ที่ตั้งงามในจิตใจ 2) สถานศึกษาไม่ให้ความสำคัญในการพัฒนาเรื่องจิตสาธารณะให้กับนักเรียน 3) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดำเนินการไม่ต่อเนื่องสอดคล้องกับ สมเดช ใจหวัง (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนบ้านไทรอำเภอโพธิ์ประทับช้างวัดศรีสะเกษ พบว่า ปัญหาคุณธรรม จริยธรรมของนักเรียนนั้น นักเรียนยังขาดความมีวินัยในตนเอง 2. แนวทางการดำเนินการพัฒนาวินัยนักเรียนโรงเรียนดอนเสียวแดงพิทยาคมใช้แนวทางในการพัฒนาวินัยนักเรียน 2 วงรอบ วงรอบที่ 1 ดำเนินการ 4 แนวทาง ได้แก่ 1) การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาวินัยนักเรียน 2) จัดกิจกรรมพัฒนาวินัยนักเรียนประกอบด้วย 2.1) กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการ 2.2) กิจกรรมภูมิทัศน์ดี วารีสวย 2.3) กิจกรรมงามอย่างนักเรียนไทย 2.4) กิจกรรมน้องไหว้พี่ ศิษย์ไหว้ครู 2.5) กิจกรรมเจริญสติ สมาธิ ปัญญา และ 2.6) กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรมเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียน 3) การเยี่ยมบ้าน และ 4) การนิเทศติดตามและในวงรอบที่ 2 ได้ดำเนินการ 1) การศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบที่ประสบความสำเร็จในการพัฒนาวินัยนักเรียน 2) จัดกิจกรรมพัฒนาวินัยนักเรียนประกอบด้วย 2.1) กิจกรรมประชุมเชิงปฏิบัติการ 2.2) กิจกรรมภูมิทัศน์ดี วารีสวย 2.3) กิจกรรมงามอย่างนักเรียนไทย 2.4) กิจกรรมน้องไหว้พี่ ศิษย์ไหว้ครู 2.5) กิจกรรมเจริญสติ สมาธิ ปัญญา และ 2.6) กิจกรรมเข้าค่ายคุณธรรมเพื่อพัฒนาวินัยนักเรียน 3) การเยี่ยมบ้าน และ 4) การนิเทศติดตามการดำเนินการพัฒนาวินัยนักเรียน 3. การติดตามผลการพัฒนาวินัยนักเรียน จากการพัฒนาวินัยนักเรียนพบว่า ผลการประเมินพฤติกรรมวินัยนักเรียนโดยครู ก่อนการพัฒนา พบว่า ก่อนการพัฒนา ครูประเมินพฤติกรรมวินัยนักเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับน้อย หลังการพัฒนา ครูประเมินพฤติกรรมวินัยนักเรียนโดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับโรงเรียน

1.1 การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเหมาะที่จะนำมาพัฒนาสถานศึกษา เพื่อประยุกต์ใช้ในการพัฒนากิจกรรมต่างๆ อย่างเป็นรูปธรรม

1.2 โรงเรียนสามารถนำวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมไปประยุกต์ใช้พัฒนางานด้านอื่นๆ เช่น การวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาคุณธรรม จริยธรรมนักเรียน การวิจัยเชิงปฏิบัติการงานวิชาการโรงเรียน การวิจัยปฏิบัติการเพื่อพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน เป็นต้น

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการวิจัยเฉพาะด้านเพิ่มเติมเพื่อพัฒนาคุณธรรมแก่นักเรียนอย่างยั่งยืน

2.2 กิจกรรมที่ใช้ในการพัฒนาควรมีอย่างหลากหลายและเลือกใช้ให้เหมาะสมกับสภาพปัญหาในการพัฒนาจิตสาธารณะของนักเรียน

เอกสารอ้างอิง

- กรมศาสนา กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *คู่มือการดำเนินงานเสริมสร้างศีลธรรมสำหรับเด็กและเยาวชน*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์แห่งประเทศไทย จำกัด.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2552). *การบริหารแบบยึดโรงเรียนเป็นฐาน*. พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- ซอลัดดา ขวัญเมือง. (2552). *กิจกรรมแนะแนวในชั้นเรียน*. พิษณุโลก: ภาควิชาจิตวิทยาและการแนะแนว คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ไชยา ภาวะบุตร. (2546). *หลัก ทฤษฎี และปฏิบัติ การบริหารการศึกษา*. สกลนคร : มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- ณัฐวดี ฐปทอง. (2550). *ศึกษาศิลปะการเป็นผู้นำของนักเรียนที่มีรูปแบบการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. มหาสารคาม : มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ดำรง ประเสริฐกุล. (2542). *การบริหารกิจการนักเรียน*. พิษณุโลก: คณะครุศาสตร์สถาบันราชภัฏพิบูลสงคราม.
- ธร สุนทรายุทธ. (2551). *การบริหารจัดการเชิงปฏิรูป*. กรุงเทพฯ : เนติกุลการพิมพ์.
- ธีระ รุณเจริญ. (2550). *ความเป็นมืออาชีพในการจัดและบริหารการศึกษา ยุคปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- พรรณพร วรณลักษณ์. (2548). *ศึกษาและการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนวัยรุ่น*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ด. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- พรเทพ เสถียรนพแก้ว. (2551). *พฤติกรรมมนุษย์กับการพัฒนาตน Human Behavior and Self Development*. สกลนคร : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร.
- รุ่ง แก้วแดง. (2543). *ปฏิวัติการศึกษาไทย*. พิมพ์ครั้งที่ 9, กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์มติชน.
- เยาว์ ไชยศรี. (2548). *การวิเคราะห์องค์ประกอบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนระดับช่วงชั้นที่ 3 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสงขลา เขต 2*. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. สงขลา : มหาวิทยาลัยทักษิณ.
- วินิรณี ทัดนะเทพ. (2549). *เอกสารประกอบการสอนรายวิชาธรรมชาติของผู้เรียน*. บุรีรัมย์: คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์.
- วีระยุทธ ชาทะกาญจน์. (2551). *เทคนิคการบริหาร*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุพานี สฤษฏ์วานิช. (2549). *พฤติกรรมองค์การสมัยใหม่ : แนวคิด และทฤษฎี*. กรุงเทพฯ : บริษัท ซีเอ็ดดูเคชั่น จำกัด (มหาชน).